

չէյի եաբար, վէ օրաճրդ տա պիր
գաշ թանէ իճմալար չըգարտը-
լար քի գատըյա գաշմաղամոս վէ
սայլընէյէ վէրտիլքէրի ագճէրի
եէկեան եէկեան օգուտուլար, վէ
րէնին, ալանըն, վասէթանըն, շա-
հիպէրին իսիմէրի ին. վէրէնէր
քեաւիլէն Չէրքէղէր օլտուղու
քէնտի պու իճմալինտէ աշիքեար
օլտուղու հալտէ, վէ շիւբէնիզ
միւշթէրէքիլի օրթատա իքէն
վէ պէլլի պաշլը գանը գաթիլ
պիր չոգ խըրըղըգլա նամտար
Չէրքէղ հարաւիլէրի աշիքեար
իքէն հիշ պիրինին իպրէթի ալէմ
իշիւն վէ իճրա կէօրիւլիպ հէր
քէս պիլիկինի սէյլէմէկէ ճէսա-
րէթ իշիւն պիր իճրա կէօրմէթի-
եիլնէ հէր Չէրքէղ սիւաշլը. հէր
թարափտա հէ, քէօթիւլիւ օլ-
մագտա. եօլլար եվլէլքի կիպի
թէհիլքէրի. քէօլէրմիլքին հալի
թարափ. պէյլէ պիր իքի մէմուր
ազլի իլէ ահալի հիշ պիր շէյ
աղնայաւագ. խըրըղ ճէղատըն
կէօրմէլի, չալարըղ իյատէ օլուն-
մալը. եկէր պու սէֆէրտէ իպ-
րահիմ պէյ էֆէնտի հաղթէթէրի
աղտէմքի մէմուրլար կիպի եա-
բարապ, իզլիտ սանճաղը պիլմիշ
տիր. Շիմսիլիք չու մուլթատար
մէթիւլար եաղարագ, իլէրուտէ
օլանլարը եիլնէ պիլտիլիլիմ:

Արաստան յուլիս 21թարիսի ի-
լէ ամիւրքի մէթիւլար վարտ օլուն
տըր:

Թարիստէն օն կիւն ագաթմ
գաապաւըգտա շու էսէֆէնկիզ
հալ վուգու պուլմուշ տուր:

Արաստան գաղաթատ թապի
Մէօրիւն գարիլէսի էհալիստէն
օն նէֆէրտէն միւթէճալուղ էշ-
գլեա կիւրուհի, կիճէնին սաաթ
պէշ րատտէրինտէ, գաապա-
մըղ միւթիլի միւթէվէֆա Մէհ-
մէտ էֆէնտիլին մալուտուս
Ֆէյլուլիս էֆէնտիլին իսանէսի-
նէ կիրպի, հալ պու քի զիք օ-
լունան էշգլեանըն նըսթը իսանէ
տէրուտէնտէ գաղաթ վէ տիկէր
նըսթը իսանէ մէթիւլար տիշարը-
սընտա գարաղու իթմէթտէ իտի-
լէր, վէ կիճէնին պէյլէ պիր վաղ-
թընտա պիլմիլին իսանէտէ օլա-
լար ուլաղտա օլտուղարը ճի-
հէթէլ, էվէ կիրէն էշգլեանըն:

էվին հէր օտալարընը տաղալը վէ
քէնտիլէրինէ միւթատիլի պիր
չէյ պուլտամաղըլարընտան, հէ-
ման էվ սահիպիլին եաթտըղ օ-
տայա կիրպի վէ պաղաղընը սը-
գըպ, ագչէ սաղաթըղը մահալի
խապէր վէրին տէյէրէք, էլլէրին-
տէ պուլտուտան ուլաղ պալլա ի-
լէ տալի մէրդուլմիլանէ սահ-
պիլին պաշլընը վէ վիւճուտիլի
պիր գաշ էէրինտէն եաթալարար
Պու ալարըղ զալալընտէմ, ճա-
նընըն աճըրնտան էվինտէ սաղ-
լամըղ օլտուղու պիր մըգտար ագ-
չէսիլին եէրինի Ֆիսապէր վէրի,
վէ էշգլեանըն պիր իքիօի կիտիպ
մէթիւլար մահալի պաղաթարար. ֆա-
գաթ մըգտարը քեաֆի ագչէ պու-
լամաղըլարընտան, թէքարէն
կէլիպ, մէրդուլմիլ եաթալանըն
խաանէ սահիպիլին սըղըլարընը վէ
տաղուտուտու սէյլէթմէք իշիւն,
մէրդուլմիլ էշգլեանըն էլլէրինտէ
պուլտուտան պալլալընտէ տիպիլի
իլէ սահիպի իսանէէ վուլմագ-
տա իքէն, մէրդուլմիլ էշգլեանըն
աղաթալընտա օլան պիր աղաթ-
տալարընը պաշլընտա պալլալընտէ
քէսիլին թարափը իսապէթ իթ-
տիլինտէ, ալթըղ սիլքիլ թուլթ-
տուլամաղըլարընը աղնաղըլա-
րընտան ֆիլտուրէ եիլթիւլար-
լար վէ օ ալարըղ իսանէլ մէթ-
քիւրտէն պիր աղաթտա գօթար,
վէ գօմլուլարընտան պիր էրմէնի
խաանէսի իշի տուլուպ, վէ պիւ-
թիւն չօլուք վէ չօմուլարըն իլէ
խաանէլ մէթիւլար իթմիսալինտէ օ-
լան տուլար իւղէրինէ չըղարար,
վէ պաշլարար պաղըլընտայ. Օ
ալարըղ էշգլեանընտան պիրի սի-
նալմաղը իլէ սօլու օլան իսպան-
ճաղընը պօշտարըլ, վէ տուլարըն
իւղէրինտէ օլան օն եաշընտա էր-
մէնի չօմուլընըն իսպ թուլտա-
ղընա պիր սաշմա իսապէթ իտիպ
եաթալար վէ էշգլեանըն ֆիլտուր
խաանէլ. վէ քէսիլին թարափը իսա-
լալի հիւքիլմէթիլին իսապէր
վէրիլտիլինտէ, աղնտէ պէշ ալթը
նէֆէր բիլատէ գաթիլիլի մէ-
մուր թալին օլունուպ վէ թուլթ-
մագ իւղըն բէշիլինէ կիտէրլը
իսէ տէ, պիր գաշընը աղաթ ու-
կիրիլթ իտէրլէ, ֆաղաթմ պա-
շընտան սէհիլիլար իտիպալմիլ
էշգլեան էլէ կէշմէղ վէ հալա շիմ
տիլէ գաաթար տալի էլէ կէշմէ-

միշ տիր. Պիլանէն ալէյ մէրդ ում
եաթալարընը իսանէ սահիպիլին
զուլլա էֆէնտի, էշգլեանընը
պաշլը օլան քիմէնէլ թանըմ. շ վէ
իսմինի տալի գաապալարը հիւ-
քիւլմէթիլին պիլտիլմիլ իսէ տէ,
չիմալիլ գաաթար աղնաղըլտա
օլուն պէլ աղաթ ու կիրիլթ օլուն-
մըղ տըր:

ՊԱՐԶԱՍԻՐԱՅ ԸՆԴՆՈՒՄԻՒՆԻՏԻՆ

Խմբագրապետ տէր,
Հեռուէալ գրութիւնս կը ինդ-
րեմ որ ձեր աղագուտ լրագրին
թերթերէն միոյն մէջ գետեղեու-
շնորհ ընէք, որուն համար շնոր-
հապարտ պիտի կայացանէք զիս.
Փաշլ լրագրոյ 1374 թերթին
մէջ պարգաւսիլութեան վրայ յօդ-
ուած մը գրեցի, բայց պարզու-
թեան սէրը Հայուհի սրտերէ չա-
հեռի կարծեալ իմ յատուկան-
ուածս յօդուածս չուղեցի զանա-
զան խմբածաղիկ երթարիլ եւ
«Իսկիւտարցի Հայուհի մը» ստա-
րագրեցի. Մտադիր էի առաջին
անգամ պարզութեան գուգիւնը
ընելով հրապարակին վրայ մարե-
րու մի թերթէն յեղափոխութիւն
պատճառել, և ապա պարզու-
թեան միւլթիւն մը սահմանել
որ նաեւ աղապիլն յառաջագի-
մութեան ջանից մեծ օգնական
մ'է. խորհոյսներ և միջոցներ
պահուցան ինձ այսպիսի ընկե-
րութիւն մը հիմնելու, չատեր կը
գովէին իմ գաղափարներս, այլ
զանի գործնականագէտ կատարե-
լու ապարէզը չէին ուղեր մըտ-
նել. ուստի ինչպէս գեղեցիկ ե-
րաղէ մը կաթափի մարդ տիտը
արթնութեան մէջ այնպէս ալ
գեղեցիկ յոյսէ մը թօթուցայ
տիտը աշխարհութեան մէջ և չը
ժպիտեցայ դիմել այս գաղափարին
ձեռնարկութեան:

Բայց այսօր կը լսեմ թէ՛ ինչ որ
իմ պիտի քնարը կը բարբառէր
սոցալատիսթեան տաճարին մէջ,
ինչ որ իմ իշմէ կը պատկեր աղ-
գային յառաջագիմութեան չա-
ղին մէջ, վերջապէս ինչ որ երե-

ւալայութիւններս կիրականացը-
նէր լուստարութեան մասին, այ-
սօր Սահիլիլ մէջ իր առաջին
բողոքը կարճակէ որոյ ծիւերը
ապագան պիտի ընդարձակէ.
Գուցէ Պիլիկիլի իր մեռած կար-
ծած Ողիւտուր գտած առեւն
չգգայ այն անակիկայ հրճուանը.
զոր ես գգացի երբ կարգացի թէ
անդառնելի կարծած պարզու-
թեանս լայն Սահիլիլ մէջ իր
համետա գահը դետեղեր է. ի վա-
ղուց այս գաղափարը ունէի թէ՛
իգական սեռը մինչ ընդ վայրը ըլ-
րաղմանց դերի ըրած է իւր միտ-
քը, աղափարութիւնը զինքը գը-
րաւոյ մեծ առարկայ մը չպիտի
ըլլայ. ուստի երբ կը տեսնեմ թէ
յառաջագիմութեան այս մեծ խո-
չընդոտը ունայնամտութիւնը վըշ-
րել կիսին Հայուհի լուսոյ ժպ-
ուին դէմ, իսաարէն ճառագայթ
մը առեւանդներէն գահ մը և գե-
րաղմանէլ կեանք մը կը նշմարեմ
այսմէն Հայութեան ապագայ հո-
րիւնին վրայ:

Ով Աղագուտը Հայուհի Սամա-
թիլ, մինչ այս գեղեցիկ կրկես
բայիլը, փայլէ ինչ եթէ հոն թշա-
մական նետեր որոտան. յարաա-
ւութիւն տուէք Ձեզ ի վէն և ա-
մեն բանի պիտի յաղթէք. կա-
պահումը զՁեզ որ Ձեր միտ-
թեան մասնակից եղող չառեր
պիտի գանէք:

Վահագն Պ. Խանէալ
27 Յուլիս 1879

ԻԼԱՆԸ ԲԵՍԻ

Մահքէմէի իթմինաֆիլէյին
հուգուղ զըմմէն իհարէն տա-
վէթ օլունան էրապաղ մէսալիհ,
իհարը վարագաթընտա թային օ-
լունան վաղթ ու սաաթտա կէ-
մէյիպ, նիհայթի սաաթ տօղուղ
րատտէլէրինտէ պիրպիլինի միւ-
թէղըպ վիւրուտ իթմէթտէ օլ-
տուղալընտ, վէ հէյէթ մահ-
քէմէ գանուտէն սաաթ օնտա
թաթիլի էշղալ իտիպ, իշղու
պիր սաաթ զարֆընտա, տէօրթ
պէշ թաղմ մահաքէմէնին բու-
եէթի թաշիթ իթմէթտէ օլմա-
արըլըն մէպիլ, պատէմա իհարը
վարագաթընտա թային օլունան
սաաթտա, թարաֆէյնտէն պիլի
զըմմէ մէզպուրէ կէլմէտիլի, վէ

մէզմուտ օլուն թարաֆէ Ֆիւրմը
զըլապի իթմաթըն թալպէլ իլէտիլի
հարաքէնիհայէթ եաթընտալ թէէ
իտիլուտարագ, զընտալէն հիւքմ
վէ իլամ օլունանաղը կիպի թարա-
ֆէյնին իթիլի վէ եաթտա վէթիլ-
լէրի վաղթը մուպէնինտէ կէլ-
մէտիլէրի հալտէ, ուսուրը մու-
հաքէմէի հուգուղիլէ գանուրը
մուլագաթըն 1374 թիւնիւ մատ-
տէսինէ թէվիլիլէն թարաֆէյնտէն
պիրպիլինի մահքէմէէն միւրա-
ճաաթը, միւլմէտէտէն իհար-
ընը թալպէլ իտիլինէն գաաթար
տալաթընը թէլիլի իտիլէնէ-
յի ճիւլմէնին մալիլմիւ օլմագ
իւղըն իլան օլունուր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կէշնէլին կաղէթաւընը պէ-
եան իթիլիլիլէ մէհ իլէ, իս-
կիւտարտա Սէլամըղ էհալիսին
պիլհագըն իսար ու իպրամը իւ-
ղէրինէ թաթիլէրինտէ թարաֆէյն-
տան ճիւլմական Սիւթ. Միւրոպ
վարագաթտէ, Ս. խաշ քիլիսէսի
քարղիլիլին իճրա իթմէթ
չիւն, թահրիլիլիլէ մալուտէն
թիւ օլունուր օլունալ, տիւնքի
կիւն մուլմիլէյ հարագաթտա,
պէրապէրինտէ պիր իսպըն էհալի
պուլունտուրը հալտէ, քիլիսէն
կիտէր, վէ վէղարընը ալմագ իւղ-
րէ օտաւընա չըղար իսէ տէ,
թաղ. խորհուրդ. աղալարնտան
պաղըլարը, եանի ֆուլու թա-
ղմը տէնիլին աղալար, էհալիլ-
նին իշպու հաղալը մուլմէթիլին
քէնտիլէրինէ ետէրիլմէէրէք վէ
էշպա քի էհալիլ քէնտիլէրի իմիշ
վէ էհալի թարաֆէյնտան ինթի-
լապ օլունամալը տա պիր իթմի-
լալը մէթիլ պուլունտուր իկիպի,
վարագաթտէ մէթիւլար քիլիսէն
տուլմաթընտա բուի մուլագաթտէ
կիտիլէրմէք իթմէթտէ տիլիլինտէ
«վարագաթտէլիլին պուլալա կէլ-
տին» տէյու պիր սիւլալը քիւս-
թալանէ իլրատ իթմէթընտէ,
ճիւլմական էֆ. քէմալը էհալ
ու նէղաթէթլէ, համիլ օլտուղու
րաթիլիլինտէ թահրիլիլինտէ
կէօթիլիլինտէ, մէրդուլմ աղալար
«պիլ էշղէ քեաղըն թարմաթընը»
տէյու էհալըլըլար, վէ վարագա-

ԵԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԵՊԵՍԻ

ԹԵՐԱՐԱՐ ԲՈՒԾԵԼԻ ԺԻՆԵԹԻ

ՇԻՊԻԱՍ ՕՐՏՈՒՍՈՒ ԷՍԻՐ ՕԼՈՒՐ.

Շիրգա մուհարէպէսի.— Հարպ նիպա-
մը.— Բրէնա Սիլիսթօրօլ.— Միւրքի-
նին հիւճուտա:

(621 Նոմբըր 1879)

Մուսալիստէն Սէմէտ էյուպ
բաշա թային օլունուր օլունալ,
սօնրա յուլիլար իպլիտալընտա
րէուֆ բաշա կէօրիւնտի. Սիւլէյ-
ման բաշա եիւղտէն տիւշէրէք,
եալընըղ էտիլինէ իլէ Սօֆիա ա.
րապընտաքի եօլ իւղէրինտէ պու-
լունան օրտու գօմանտանըղընը
իճրա իտէնէք իտի վէ րէուֆ բա-
շա տալի ումու գօմանտանըղ-
իւնվանընը հայիլ օլարագ, էսքի
Ճաղարայա կիտիպ օրտու գուրա-
ճաղար, լաքին րէուֆ բաշանըն
պուլուն եաթմաղա վաղթիլ օլմա-
տը, էլ հաալը րուլար Շիրգա
օրտուլընը իւղէրինէ հիւճուլմ
իթմիլիլինտէ, պու օրտու վէյ-
սէլ բաշա նամընտա իթիլիլար.
սըղ պիր ֆէրիլին թահիլը գօ-

մանտաթընտա պուլունուպ, պու
աաթմ մէթիւլար օրտուլու լայըղը
վէնէլէ մուհարագա իտէմէտի.
Նէֆէրլէր իշիլիլիլէ մուհալմէթիլ
իթմիլէր, լաքին գօմանտանը-
րընըն միւնտիպէթիլիլինտէն
նաշի զայրէթլէրի պօշա կիթիլ վէ
օրտու էսիլ տիւշտի:

Սիւլէյման բաշանըն 1877 սեպ-
տեմբըր ալընտա վուգու պուլան
սօն հիւճուտան սօնրա, Շիրգա
էօնիւնտէ հիշ պիր հէմմէլիլիլի
մուհարէպէ օլմամըլ իտի. Գեկ-
տեմբըր ալընտա իլի օրտու տա-
լիլ, օրտաա աղ աաթմ թէլէֆաթ
վէրմէտիլէր. Ժէնէրպ րատէղըլ-
նին կրան տիւգ Նիգուլայա եաղ-
աղըղ պիր րաթօրթ օնտան աղա-
շըլտըլընա կէօրէ րուս աթըրլէրի
պուլունտուղարը եիւքսէք տաղ-
լարտա սէնէրլէլի զահմէթ վէ մէ-
չաղաթմ շէթմիլ տիլլէր. իլթէ
մէթիւլար րաթօրթօնըն իսիլաաթի
մէտիլ չուլտան իպարէթմ տիր.
«Րուլ սեպտ. այն իպլիտալըն-
տան պէրու հալա սօուգ վէ ալի-
մալը օլունալ, րիւղիկար տալիլ
էքսէրիլա էսմէթտէ իտի իսէ տէ,
թիլիլ չօղ եաղմաթ րիւլ. Սիւլէյլի
Նիգուլա տաղընտա պաշա էքսէրլէ-

եա 20 տէրէնէէ պալիլ օլունը
տուր:

«Պէյլէ պիր հալա իթմիլի էս-
նաաթ, Սիւլէյլի Նիգուլա վէ Վիլի-
նի տաղըլընտա աթըրլէր իտիլ-
մէթի իթմէք բէք զօր իտի. պու-
տան մաաաա աթմէլ տէ եաղմագ
միւլմէլին տէյիլ իտի:

«Նէֆէրլէրի կիճէնին սօուղըն-
տան տօմագտան սաղընտըմագ
իլիւն, ուլգու ուլթիլմալըլ չա-
շըլտըմագ վէ պու սուրէթլէ
տօմագտան իսիլաա իթմէք իւղ-
րէ քիւլիւք գօմանտանըն պիր
տաղիլա պիլլէ կէօրթմէթտէն
տուր օլմամալըլը լաղմ իտի:

«Տիւլման եաթտա թիլի օլտու-
ղու գէման, տիւլման թօր վէ
թիւլիլէն աթմէլինի. քէսիլ իտի,
վէ բէք րահաթ օրու իտիլ. լա-
քին պիլտէ հալա պէրաղըլան-
աթ մը. թիւլըլէր տէրագապ
թիւլիլէն աթմէլինէ պաշլարըլ
իտի. պիլ պիր հէտէֆիլ էյիլմէ
էօրմէլինէ, էքսէրիլա մուհապէ-
լէ իտիլ աթմէլ իթմէլ իտիլ. թօ-
րուն աթմէլիլ ալէլ ումուլ զայիլ
իտի, լաքին գեկտեմ. 13 տէ պիւ-
ղմ վէ Օսմանլարըն արաթընտա
ըլէ շտիտ պիր թօր սուհարէ-

պէսի վուգու պուլունա:

«Նէվմը մէթիլիլա էշլէտէն
տէօրթ սաաթ սօղրա տիւլման
տաղըլընտ, Սիւլէյլի Նիգուլա տա-
ղընը 3 նուլմէթու թօրմ աթմէլ
իթմէնէ պաշլալըլ, Շօլ նամ
տաղա տօղրու չըղան եիւք պէ-
կիլլէրինէ տօղրու իլլէթտի, վէ
կէրի տէօմէնէ մէզպուր իթմիլ.
Պատէհու աղալմին սաաթ պէլի-
նէ տօղրու, թիւլըլէր մէթիլիլ
թօրուն իւղէրինէ պիր նէօպէթ
աթմէլ իճրա իթմիլիլինտէն,
պիլիլմ պաթմալա տալիլ մուգա-
պէլ իթմիլ. սօղրա տիւլման հա-
լան թօրու տա աթմալա պաշլա-
լիպ, էլհաալը պիլմիլին իսաթթ
իւղէրինտէ թօր աթմէլիլ տըլարը
վէ աղալմին սաաթ եէտիլինէ
գաաթար տէվալ իլլէտի:

«Գեկտեմբըր 13 տէ իլի նէֆէր
վէ պիր զապիլթ մաղթիլունուղ
վէ 17 նէֆէր մէրուհուլմուղ օ-
լունալ, պիր զապիլթ օն պիր նէ-
ֆէր տէ ճիւլիլ վէտէլէնմիլ տիր.
«Գեկտեմբըր 13 տան պէտ իլէ
հալա կիթիլիլէն ֆէնալալալ. շէ-
տիտ սօուգ պիր թարաֆտան,
քէսիլիլ իւղիկար աիլիլ թարաֆ-
տան պաշլալըլ, եէլմը մէթիլիլ

կէնէսի պիր թիլի տիր ալտըլ վէ
հիշ արա վէրմէթիլին գեկտեմ
բըր 27 սապահընա գաաթար
սիւրտիւ. Պու հաթիլա տաթըր
Շիրգաաա բէք ֆէնա պիր հալա
պուլունտու. տիւլմանն աթմէլ
պիլլէ բէք ճիւլիլ թէլէֆաթ վէր-
տիրիլ իտի. լաքին իսաթմալըլ
վէ սօուգ կիւնտէն կիւնէ սաթ-
րին գըրկընըն արթըրմագտա վէ
իթմիլալ օլունան թէվալիլ
լէր պիր բարա իթմէթտէ իտի
Տիւլման հիւճուլմ իտիլ տէյու
գօրգու օլմամալընտան, Սիւլէյլի
Նիգուլա տաղընըն իլլէրինտէ
պուլունտան ալմը հէնտէլէրինտէ
եալընըլ գաաթըլ վէ նօղթա
պէրլէթմիլիլինտէ էսիլ վէրտիլմ
պու գաաթըլ վէ նօղթալար միւլմ-
քին օլտուղու մէթիլպէ սըղ սըղ-
տէյիլէնէքալ. մէվիլին տիլիլ
հէր նօղթալար իւղէրինտէ նէֆէր-
լէր հէր տաղիլա նէօպէթ թօ-
րաթտան գուլպէլիլ իլիլտէ ը-
սընագտա իտիլիլ:

(Տէլմէ)

